

Srovnání ukazatelů studijní mobility

Podkladová studie o vysokoškolském vzdělávání 2022/2023

Hlavní zjištění
ze zprávy Eurydice

Odborné vzdělávání a příprava
Vzdělávání dospělých
Školní vzdělávání
Sport
Jean Monnet
Mládež

Erasmus+

Mění životy, otevírá obzory.

Vysokoškolské vzdělávání

Evropská výkonná
agentura pro
vzdělávání a kulturu

Srovnání ukazatelů studijní mobility

Podkladová studie
o vysokoškolském
vzdělávání

2022/2023

Hlavní zjištění
ze zprávy Eurydice

Publikaci *Mobility Scoreboard: Higher education background report 2022/2023* v anglickém jazyce vydala v roce 2023 Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA, Platformy, studie a analýzy).

Obsah publikace může být reprodukován, podmínkou je uvedení odkazu na zdroj (citace).

ISBN 978-92-9488-567-8

doi:10.2797/172211

© Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, 2024.

© Dům zahraniční spolupráce, 2024.

KÓDY A ZKRATKY

Kódy zemí

EU	Evropská unie				Země EHP/ESVO a kandidátské země
BE	Belgie	CY	Kyp	AL	Albánie
BE fr	Belgie – Francouzskojazyčné společenství	LV	Lotyšsko	BA	Bosna and Hercegovina
BE de	Belgie – Německojazyčné společenství	LT	Litva	CH	Švýcarsko
BE nl	Belgie – Vlámské společenství	LU	Lucembursko	IS	Island
BG	Bulharsko	HU	Maďarsko	LI	Lichtenštejnsko
CZ	Česko	MT	Malta	ME	Černá Hora
DK	Dánsko	NL	Nizozemsko	MK	Severní Makedonie
DE	Německo	AT	Rakousko	NO	Norsko
EE	Estonsko	PL	Polsko	RS	Srbsko
IE	Irsko	PT	Portugalsko	TR	Turecko
EL	Řecko	RO	Rumunsko		
ES	Španělsko	SI	Slovinsko		
FR	Francie	SK	Slovensko		
HR	Chorvatsko	FI	Finsko		
IT	Itálie	SE	Švédsko		

Zkratky a akronymy

ECTS	<i>European Credit Transfer and Accumulation System</i> > Evropský systém akumulace a přenosu kreditů
EHEA	<i>European Higher Education Area</i> > Evropský vysokoškolský prostor
ENIC	<i>European Network of Information Centres in the European Region</i> > Evropská síť národních informačních středisek
ESG	<i>Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (European Standards and Guidelines)</i> > Standardy a směrnice pro zajišťování kvality v Evropském prostoru terciárního vzdělávání (Evropské standardy a směrnice)
HEI	<i>Higher education institution</i> > Vysoká škola
ISCED	<i>International Standard Classification of Education</i> > Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání
LRC	<i>Council of Europe Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region (Lisbon Recognition Convention)</i> > Úmluva Rady Evropy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu (Lisabonská úmluva o uznávání kvalifikací)
NARIC	<i>National Academic Recognition Information Centres in the European Union</i> > Evropská síť národních informačních středisek pro uznávání vysokoškolských kvalifikací
VET	<i>Vocational education and training</i> > Odborné vzdělávání a příprava

ÚVOD

Pozn. red.: Celé znění úvodu je k dispozici v plné (anglické) verzi studie. Na tomto místě je nastíněna pouze struktura studie a její metodologie.

Struktura studie

V souladu s doporučením Rady Evropské unie nabízí studie aktualizované informace o šesti souhrnných ukazatelích ve vysokoškolském vzdělávání:

- informace a poradenství
- jazyková příprava
- přenositelnost grantů a půjček
- podpora znevýhodněných studentů
- uznávání výsledků učení prostřednictvím Evropského systému přenosu a akumulace kreditů (ECTS)
- uznávání kvalifikací.

Zdroj dat a metodologie

Studie vychází převážně z kvalitativních dat zaměřených na politiky a opatření nejvyšší úrovně, shromážděných sítí Eurydice. Kvalitativní informace pro studii byly získány prostřednictvím dotazníku vyplněného národními experty a/nebo národními zástupci sítě Eurydice. Hlavními zdroji informací jsou legislativa, opatření a doporučení vydávané nejvyššími vzdělávacími orgány. Všichni, kdo do studie přispěli, jsou uvedeni na jejím konci. Údaje o příjemcích veřejné podpory kromě toho pocházejí ze sběru dat Eurydice zaměřeného na systémy poplatků a podpory studentů na národní úrovni (Evropská komise / EACEA / Eurydice, 2023b).

Informace ve studii se zaměřují převážně na terciární vzdělávání. Jedinou výjimkou je kapitola o jazykové přípravě, která zkoumá nabídku jazykového vzdělávání ⁽¹⁾ před vstupem studentů na vysoké školy. Ostatní ukazatele zahrnují všechny cykly terciárního vzdělávání. Některé prvky, zejména ty, které se týkají finanční podpory (přenositelnost, cílená podpora atd.) a ECTS, však mají omezenější rozsah a zaměřují se především na první a druhý cyklus.

Referenčním rokem studie je akademický rok 2022/2023 ⁽²⁾. Studie zahrnuje všech 27 členských států EU, Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko, Černou Horu, Severní Makedonii, Norsko, Srbsko a Turecko.

⁽¹⁾ *Pozn. red.:* Viz publikace *Key data on teaching languages at school in Europe – 2023 edition* [Česky: Klíčové údaje o výuce cizích jazyků ve školách v Evropě – Hlavní zjištění] (Evropská komise / EACEA / Eurydice, 2023).

⁽²⁾ Údaje o příjemcích veřejné podpory jsou z let 2021/2022 (Evropská komise / EACEA / Eurydice, 2023b).

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

V návaznosti na doporučení Rady Evropské unie z roku 2011 o vzdělávací mobilitě mladých lidí⁽³⁾ Evropská komise v úzké spolupráci s členskými zeměmi vytvořila rámec pro sledování pokroku dosaženého při vytváření a zavádění politik přínosných pro vzdělávací mobilitu a při odstraňování překážek bránících účasti. Tato studie poskytuje třetí a poslední vhled do politického prostředí, které se týká mezinárodní mobility vysokoškolských studentů na základě tohoto monitorovacího rámce – srovnání ukazatelů studijní mobility (*Mobility Scoreboard*)⁽⁴⁾. V současné době probíhá nové vymezování zásad evropského rámce pro vzdělávací mobilitu, což se stalo podnětem pro ohlédnutí se zpět do období po vydání doporučení Rady z roku 2011 a zhodnocení pokroku, kterého evropské země v jednotlivých oblastech politiky dosáhly.

Srovnání ukazatelů studijní mobility ve vysokoškolském vzdělávání zahrnuje šest souhrnných ukazatelů, které odpovídají šesti hlavním kapitolám studie, jimiž jsou: informace a poradenství, jazyková příprava, přenositelnost grantů a půjček, podpora znevýhodněných studentů, uznávání výsledků učení a uznávání kvalifikací. Každý souhrnný ukazatel se skládá z pěti barevně odlišených kategorií, které znázorňují, čeho bylo dosaženo v jednotlivých sledovaných oblastech.

Souhrnné ukazatele odhalují širokou škálu situací, se kterými se vysokoškolští studenti při zapojení do mezinárodní mobility setkávají. To je patrné z pestrého rozložení zemí v barevně odlišených kategoriích počínaje tou nejvyšší – tmavě zelenou (která vypovídá o tom, že jsou splněna všechna požadovaná kritéria) až po kategorii nejnižší – červenou (ukazující, že zavedena nejsou žádná) (viz obr. A).

Ve všech zemích existují témata ke zvážení a oblasti, kde by mohlo dojít ke zlepšení, jelikož žádný vzdělávací systém plně všechna kritéria ve všech ukazatelích nesplňuje. Přesto si některé země vedou lépe než jiné. Například Francie se od akademického roku 2015/2016 do roku 2022/2023, tedy během sledování souhrnných ukazatelů, stabilně umísťuje ve dvou nejvyšších kategoriích. Relativně dobrých výsledků dosahují Belgie (Německojazyčné a Vlámské společenství), Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Finsko a Norsko. Tyto systémy se vyznačují tím, že se umísťují v nejvyšší tmavě zelené kategorii pro alespoň dva ukazatele, nikdy nesvíí červeně a oranžově je zbarvena nejvýše jedna kategorie.

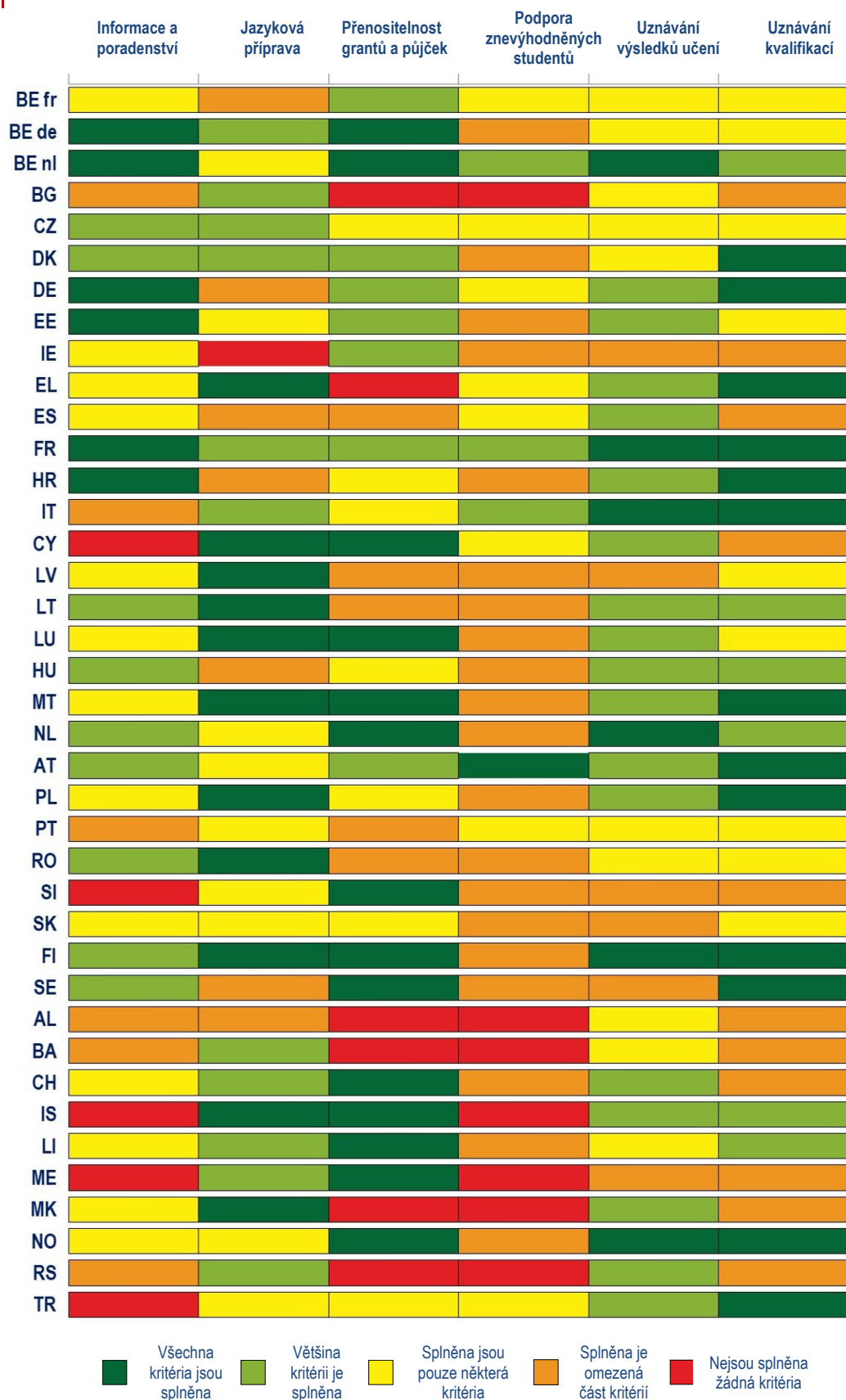
Na druhé straně Bulharsko, Albánie, Bosna a Hercegovina a Srbsko z hlediska svých výsledků vykazují potřebu dalšího rozvoje politik. Přestože si tyto země v jednom či dvou ukazatelích vedou relativně dobře, v případě jiných dvou ukazatelů se současně objevuje červená barva a žádný se nevyskytuje v nejvyšší tmavě zelené kategorii.

U některých zemí ve srovnání s ostatními došlo ve sledovaném období k podstatně většímu pokroku. Na Kypru, v Lotyšsku a v Rakousku byla přijata nová politická opatření a výsledky se zlepšily ve třech oblastech. V řadě zemí došlo k posunu do vyšších kategorií ve dvou oblastech. Jedná se o Belgii (Francouzskojazyčné společenství), Estonsko, Řecko, Chorvatsko, Litvu, Maltu, Severní Makedonii, Norsko a Srbsko.

(³) Doporučení Rady ze dne 28. června 2011 "Mládež v pohybu" – podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání, OJ C199, 7.7.2011.

(⁴) Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) se ujalo doplňkových činností, konkrétně monitorování opatření na podporu mobility v počátečním odborném vzdělávání a přípravě.

Obrázek A: Srovnání ukazatelů studijní mobility ve vysokoškolském vzdělávání, 2022/2023

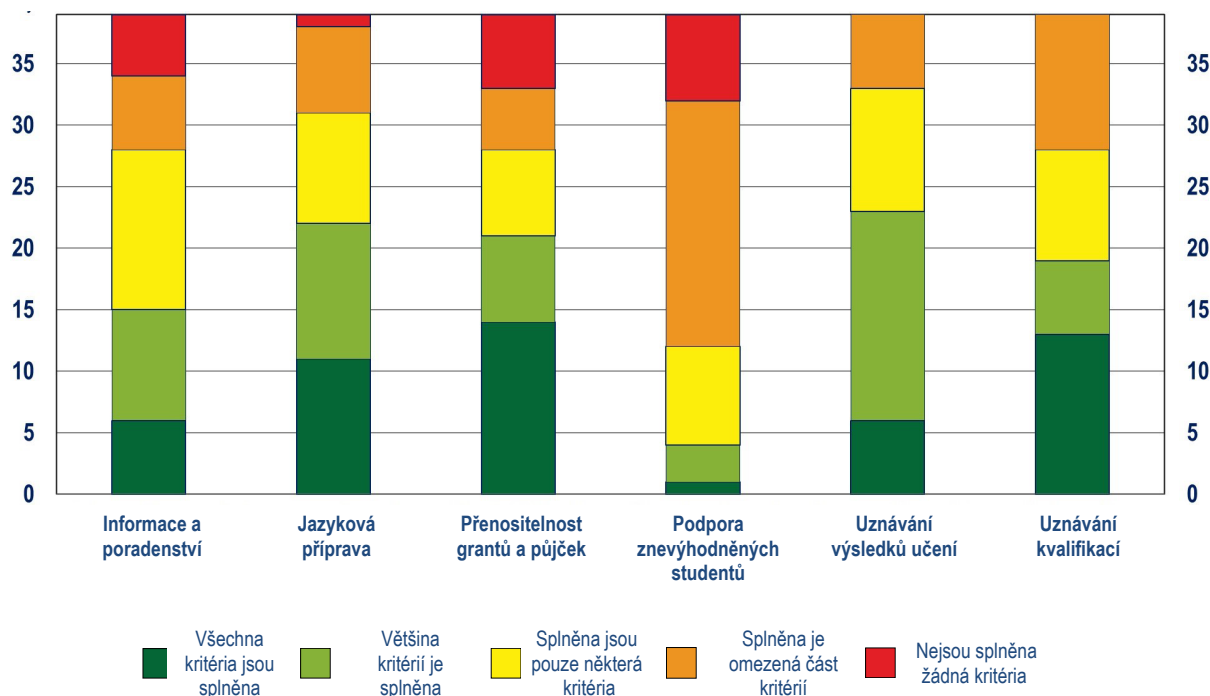

Zdroj: Eurydice.

Obrázek B spolu s obrázkem A znázorňuje celkové výsledky evropských zemí podle jednotlivých sledovaných oblastí. Obrázek ukazuje, že si vzdělávací systémy stojí relativně dobře v ukazatelích týkajících se jazykové přípravy a uznávání výsledků učení prostřednictvím ECTS. U těchto ukazatelů se více než polovina vzdělávacích systémů umísťuje v nejvyšších dvou kategoriích (tmavě a světle zelená), zatímco počet systémů v posledních dvou kategoriích (červená a oranžová) je nejnižší ze všech ukazatelů. V případě jazykové přípravy se nachází v červené kategorii pouze jedna země (což je dáno její výjimečnou situací ⁽⁵⁾) a žádný vzdělávací systém se v této nejnižší kategorii nevyskytuje pro uznávání výsledků učení prostřednictvím ECTS.

Obrázek B: Celkové výsledky evropských zemí podle srovnávacích ukazatelů, 2022/2023

Počet systémů

Zdroj: Eurydice.

Spíše pozitivně se jeví i ukazatel přenositelnosti studentské podpory a automatického uznávání kvalifikací. U těchto ukazatelů se nachází největší počet systémů v tmavě zelené kategorii, což znamená plný soulad se všemi uvedenými kritérii. V případě ukazatele přenositelnosti studentské podpory je v nejvyšších kategoriích přibližně polovina vzdělávacích systémů, ale přitom více než čtvrtina systémů dosahuje nedostatečných výsledků a jsou zařazeny do oranžové a červené kategorie. U ukazatele automatického uznávání je rozložení systémů do prvních čtyř kategorií poměrně rovnoměrné, přičemž žádný vzdělávací systém nespadá do poslední červené kategorie.

V oblasti informací a poradenství některá opatření zavedla většina systémů, ale pouze málo z nich splňuje všechna stanovená kritéria. Vzdělávací systémy tak mají kategorie koncentrovány okolo středních hodnot – třetina se nachází ve žluté kategorii.

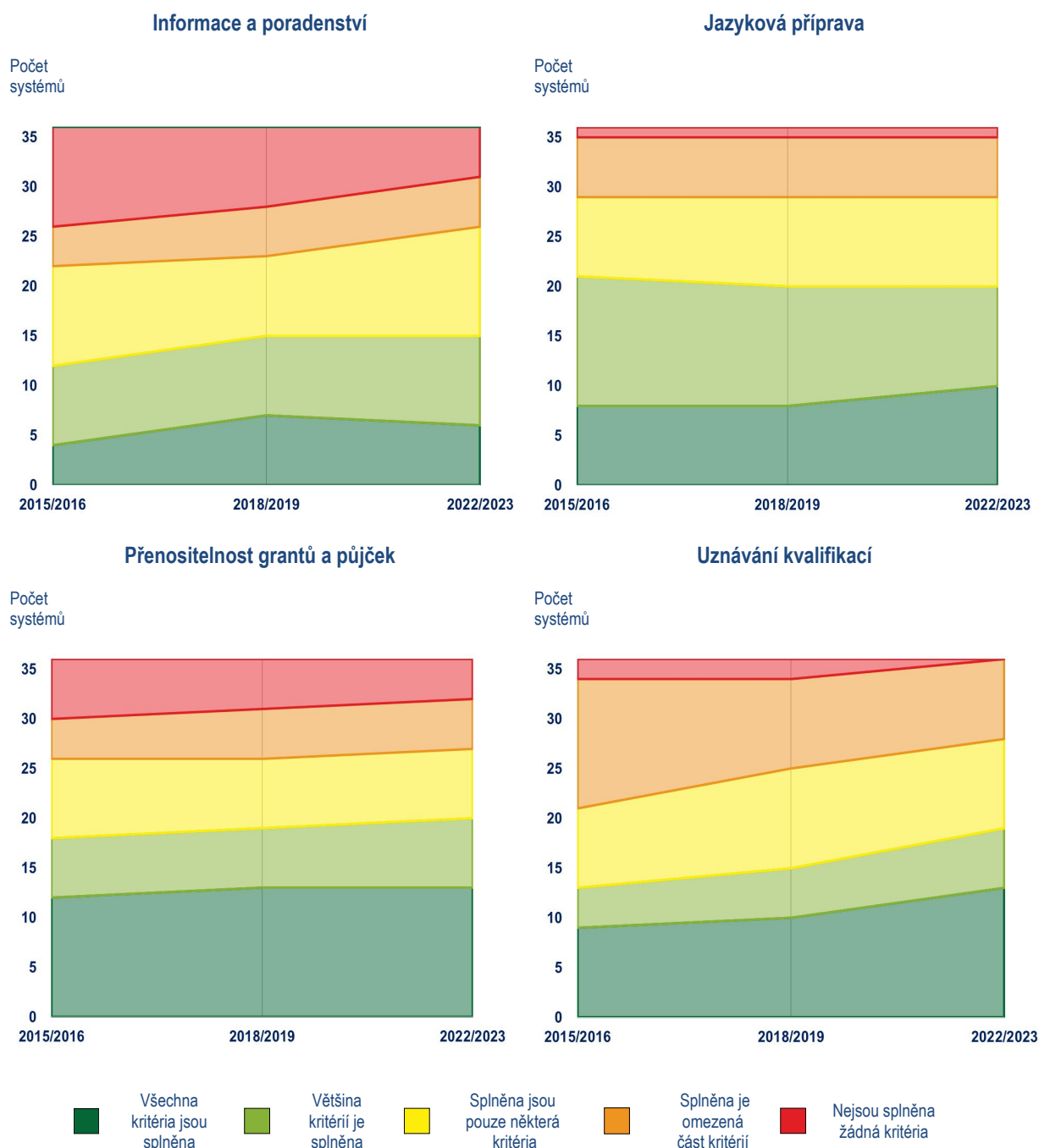
Ukazatel podpory znevýhodněných studentů vykazuje mezi šesti zmíněnými ukazateli největší potřebu progresivních změn. Velká většina vzdělávacích systémů se pro tento ukazatel řadí do oranžové a

⁽⁵⁾ V Irsku nejsou irština ani angličtina považovány za cizí jazyk. Naučit se tyto dva oficiální jazyky je povinné pro všechny, podle naší definice však neexistuje žádná povinná výuka cizího jazyka.

červené kategorie, pouze čtyři se nacházejí mezi dvěma nejvyššími. To znamená, že většina systémů poskytujících nějakou formu cílené podpory nemá strategický cíl zvýšení účasti znevýhodněných studentů v programech mobility.

Oblasti politik také vykazují rozdílnou dynamiku, pokud jde o pokrok dosažený mezi lety 2015/2016 a 2022/2023. Na obrázku C jsou znázorněny celkové změny ve čtyřech oblastech, u nichž byla pro celé sledované období dostupná data.

Obrázek C: Celkové změny mezi lety 2015/2016 a 2022/2023 podle oblasti

Zdroj: Eurydice.

Vysvětlivka

Obrázek zahrnuje pouze 36 vzdělávacích systémů, které měly k dispozici data pro všechny referenční roky (s výjimkou Albánie, Švýcarska a Severní Makedonie).

U ukazatelů jazykové přípravy a uznávání výsledků učení prostřednictvím ECTS, které ukazují celkově nejpozitivnější obrázek, došlo ve sledovaném období k velmi málo změnám mezi kategoriemi, i když u všech nastal posun směrem výše⁽⁶⁾. Současně bylo obvyklejší, že změny, ke kterým došlo, neměly na změnu kategorií vliv, což vypovídá o pomalém, ale trvalém prodlužování jazykové přípravy a také o krůčcích vpřed k plnému využití příručky Evropské komise pro uživatele ECTS (Evropská komise, 2015). Vzhledem k tomu, že červená kategorie je pro tyto ukazatele téměř prázdná, lze v budoucnu očekávat revizi kategorií indikátorů, aby bylo možno postihnout i menší kroky vedoucí k plnému souladu.

Ukazatele přenositelnosti studentských podpor a automatického uznávání kvalifikací s ještě relativně pozitivní celkovou bilancí, mají v průběhu let velmi odlišnou dynamiku. Ve vztahu ke vzdělávací mobilitě ve vysokoškolském vzdělávání patří přenositelnost grantů a půjček k nejstatičtějším politickým oblastem, přičemž pouze u tří systémů došlo během analyzovaného období k výraznějšímu zlepšení. Vzdělávací systémy, které neposkytují přenositelnou podporu, nepodnikly k odstranění této překážky v mobilitě žádné kroky.

Naproti tomu u automatického uznávání kvalifikací se jedná o mnohem dynamičtější politickou oblast, kde u přibližně čtvrtiny vzdělávacích systémů od roku 2015/2016 došlo ke změnám v kategoriích daných ukazatelů směrem nahoru. Zatímco k legislativním změnám vedoucím k automatickému uznávání kvalifikací došlo ve sledovaném období pouze u čtyř zemí, bylo podepsáno několik regionálních smluv o vzájemném automatickém uznávání a došlo ke zlepšení realizace Lisabonské úmluvy o uznávání v celé Evropě. Zavedení automatického uznávání na systémové úrovni – pro kvalifikace v celém EHEA nebo v rámci určitých regionů – nemusí nutně předcházet postupné provádění této dohody. Tento ukazatel by tedy mohl být v budoucím monitorovacím rámci upraven tak, aby tuto skutečnost zohledňoval.

V oblasti poskytování informací a poradenství nastalo nejvíce změn. Mezi lety 2015/2016 a 2022/2023 ve více než třetině vzdělávacích systémů došlo ke změně této kategorie, většinou na vyšší. Změny byly nejčastěji postupné, zavedeno bylo jedno další politické opatření. Tyto změny ukazují, že během daného období jednoznačně došlo k pokroku, i když celkové rozložení zemí podle uvedených pěti kategorií stále ukazuje na nedostatek soustavné pozornosti věnované poskytování informací a poradenství.

A konečně ukazatel týkající se podpory znevýhodněných studentů, který odhaluje, kde je největší potřeba pokroku, se z hlediska politických změn také ukazuje jako relativně nestabilní. Změny nebyly příliš časté a neprobíhaly vždy směrem k vyšším kategoriím. Politická opatření byla obvykle zaváděna prostřednictvím strategií internacionalizace, a když takováto strategie dospěla ke svému konci, ne vždy byla její platnost prodloužena. Takové poklesy mohou být sice dočasné, nicméně signalizují nedostatek systematické pozornosti věnované podpoře znevýhodněných studentů.

Celkově lze říci, že pro většinu zemí během osmi let, na které se vztahuje srovnání ukazatelů mobility, nebyla vzdělávací mobilita dynamickou oblastí politiky. I když změny byly většinou pozitivní a vedly ke zlepšení ve sledovaných ukazatelích, celkový obrázek se jeví jako statický a třetina evropských vzdělávacích systémů je ve skutečnosti v podobné situaci, v níž byla v roce 2015/2016. Znamená to, že orgány na nejvyšší úrovni by mohly lépe využívat společné evropské právní a další nástroje a dohody, jako jsou Doporučení Rady o podpoře automatického vzájemného uznávání⁽⁷⁾, kvalifikační

⁽⁶⁾ Data pro souhrnný ukazatel 5 týkající se uznávání výsledků učení je k dispozici až od akademického roku 2018/2019, a to z důvodu zavedení uživatelské příručky ECTS až v roce 2015. Podrobnosti naleznete v kapitole 5.

⁽⁷⁾ Doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2018 o podpoře automatického vzájemného uznávání vysokoškolského a středoškolského vzdělání a odborné přípravy a výsledků studia v zahraničí, OJ C444/01 10.12.2018.

rámce nebo podpůrné dokumenty v oblasti ECTS pro zlepšení transparentnosti a rozvoj důvěry mezi vzdělávacími systémy. Kromě toho vysoké školy mají značnou autonomii ohledně politik v řadě oblastí souhrnných ukazatelů. V evropských vzdělávacích systémech však často chybí systematické monitorování individualizovaných informačních a poradenských služeb, účasti znevýhodněných studentů na vzdělávací mobilitě, zavádění ECTS nebo postupů uznávání kvalifikací vysokými školami. Zdokonalený monitoring by mohl poskytnout cenné informace požadované tvůrci politik k řešení potíží, jimž studenti čelí v souvislosti se vzdělávací mobilitou, a zlepšit její kvalitu.

GLOSÁŘ

Vybrané termíny

Pozn. red.: Glosář obsahuje vybrané termíny ve zkrácené a upravené formě. Úplný glosář je k dispozici v plné (anglické) verzi studie.

Automatické uznávání kvalifikací: právo držitele kvalifikace určité úrovně vydané v jedné zemi na možnost přijetí do studijního programu navazující úrovně v jiné zemi, aniž by bylo potřeba projít ještě samostatným procesem uznávání. Tím není dotčeno právo vysoké školy nebo příslušných orgánů stanovit zvláštní kritéria hodnocení a přijímání pro daný program. Rovněž tím není dotčeno právo kontrolovat, zda je kvalifikace autentická ⁽⁸⁾.

Evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS): "systém akumulace a přenosu kreditů zaměřený na studenta, založený na zásadě transparentnosti procesů učení, výuky a hodnocení. Jeho cílem je usnadnit plánování, realizaci a hodnocení studijních programů a mobilitu studentů prostřednictvím uznávání studijních výsledků a kvalifikací a období studia" (Evropská komise, 2015, s. 69).

Evropský vysokoškolský prostor (EHEA): EHEA, který byl oficiálně uveden na ministerské konferenci Budapešť-Vídeň v roce 2010 u příležitosti oslav 10. výročí Boloňské deklarace, se stal vyvrcholením desetileté práce na realizaci Boloňského procesu. Ten měl zajistit srovnatelnější, kompatibilnější a soudržnější systémy vysokoškolského vzdělávání v Evropě. V současné době zahrnuje 48 států. Další informace naleznete na adrese: <http://www.ehea.info/>.

Grant: veřejná finanční podpora, kterou není třeba vracet.

Mobilita

Diplomová mobilita: mobilita v rámci celého programu, kdy se student fyzicky přesune do zahraničí na celou dobu studia, jež vede k získání kvalifikace na terciární úrovni.

Kreditová mobilita: omezené období terciárního vzdělávání a/nebo studijní stáže v zahraničí v rámci terciárního vzdělávacího programu na "domácí" instituci, obvykle za účelem získání akademických kreditů (tj. kreditů, které budou uznány domácí institucí).

Vzdělávací mobilita: fyzické překračování státních hranic mezi zemí původu a cílovou zemí a následná účast na aktivitách souvisejících s terciárním vzděláváním.

Povinná jazyková příprava: cizí jazyk je povinný, pokud je vzdělávacími orgány nejvyšší úrovně zařazen do kurikula jako jeden z povinných předmětů. Tento předmět se musí učit všichni žáci. Celková doba výuky se počítá od počátku preprimárního do konce vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 0–3). Ve většině zemí toto období přesahuje konec povinné školní docházky. I v těchto případech se však výuka považuje za "povinnou", je-li požadována po všech zúčastněných žácích.

Přenositelnost: možnost využít v zahraničí podporu, která je studentům k dispozici v jejich domovské zemi (v rámci EHEA) pro kreditovou a diplomovou mobilitu.

⁽⁸⁾ Doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2018 o podpoře automatického vzájemného uznávání vysokoškolského a středoškolského vzdělání a odborné přípravy a výsledků studia v zahraničí, OJ C444/01 10.12.2018.

Půjčka: návratná finanční pomoc. Modely studentských půjček se v jednotlivých zemích značně liší, například v rozvrhu splátek, ve výši dotací, v hrazených výdajích, v pravidlech způsobilosti pro získání půjčky atd. Studentská půjčka je dotovaná, pokud část nákladů hradí stát. Tato dotace může mít podobu vládní záruky, která kryje riziko nesplácení a ztráty. Soukromé půjčky bez státní záruky nejsou v této zprávě zohledňovány.

Znevýhodnění studenti: studenti s překážkami v učení nebo v dosahování dobrých školních výsledků pro nepříznivé okolnosti, které nemohou ovlivnit. Patří mezi ně nesnáze finanční a sociální i obtíže vyplývající ze zdravotního postižení. Tyto skupiny jsou ve vysokoškolském vzdělávání často nedostatečně zastoupeny.

Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání (ISCED)

Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání (ISCED) byla vytvořena, aby usnadnila srovnávání statistik a ukazatelů vzdělávání napříč zeměmi na základě jednotných a mezinárodně dohodnutých definic. Svým rozsahem ISCED pokrývá všechny možnosti organizovaného a trvalého vzdělávání dětí, mladých lidí i dospělých, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami, bez ohledu na instituce nebo organizace, které je poskytují, nebo na formu, v jaké se uskutečňuje.

První sběr statistických údajů na základě nové klasifikace (ISCED 2011) proběhl v roce 2014 (text a definice byly převzaty ze Statistického úřadu UNESCO, 2012).

ISCED 0: Preprimární vzdělávání

V programech preprimárního vzdělávání je zahrnuta záměrná vzdělávací složka. Cílem těchto programů je rozvíjet sociálně-emoční dovednosti nezbytné pro zapojení do školy a společnosti. Rozvíjejí také některé dovednosti potřebné pro připravenost na školu a na vstup na primární úroveň.

ISCED 1: Primární vzdělávání

Primární vzdělávání obsahuje výukové a vzdělávací aktivity, které jsou obvykle určeny k tomu, aby poskytovaly žákům základní dovednosti ve čtení, psaní a počítání (tj. čtenářskou a matematickou gramotnost). Poskytují základní vzdělávání s nepatrnou specializací, pokud vůbec nějakou.

ISCED 2: Nižší sekundární vzdělávání

Cílem programů na nižší sekundární úrovni je zpravidla vytvořit základ pro celoživotní učení a osobní rozvoj, který žáky připraví na další vzdělávací příležitosti. Programy na této úrovni jsou obvykle realizovány na základě více předmětově orientovaného kurikula a seznamují s teoretickými poznatky napříč širokou škálou předmětů.

ISCED 3: Vyšší sekundární vzdělávání

Programy na vyšší sekundární úrovni vzdělávání jsou zpravidla koncipovány tak, aby vedly k ukončení sekundárního vzdělávání jako přípravy na terciární nebo vysokoškolské vzdělávání, nebo aby poskytovaly dovednosti nezbytné pro zaměstnání, případně pro oba účely. Programy nabízené žákům na této úrovni jsou více předmětově zaměřené, specializované a jdou do větší hloubky. Jsou také diferencovanější, s větší škálou nabízených možností a směrů vzdělávání.

ISCED 4: Postsekundární neterciární vzdělávání

Postsekundární neterciární programy navazují na sekundární vzdělávání a poskytují výukové a vzdělávací aktivity připravující na vstup na trh práce a/nebo do terciárního vzdělávání. Obvykle se zaměřují na žáky, kteří absolvovali vyšší sekundární úroveň (ISCED 3), ale chtějí zlepšit své dovednosti a rozšířit okruh svých možností. Programy často nejsou výrazně náročnější než programy na vyšší sekundární úrovni, nedosahují proto tak vysoké úrovně obtížnosti, jaká je typická pro programy terciárního vzdělávání.

ISCED 5: Krátký cyklus terciárního vzdělávání

Programy krátkého cyklu terciárního vzdělávání jsou často koncipovány tak, aby účastníkům poskytovaly profesní znalosti, dovednosti a kompetence. Obvykle jsou prakticky zaměřené, pracovní orientované a připravují studenty na vstup na trh práce. Tyto programy však mohou také umožňovat přístup k jiným programům terciárního vzdělávání. Teoreticky zaměřené programy terciárního vzdělávání na nižší než bakalářské či odpovídající úrovni jsou rovněž klasifikovány jako úroveň ISCED 5.

ISCED 6: Bakalářská nebo odpovídající úroveň

Programy odpovídající bakalářské nebo ekvivalentní úrovni bývají koncipovány tak, aby účastníkům poskytovaly středně pokročilé teoretické a/nebo profesně zaměřené znalosti, dovednosti a kompetence vedoucí k získání prvního stupně vysokoškolského vzdělání nebo odpovídající kvalifikace. Obvykle jsou programy na této úrovni teoreticky zaměřené, ale mohou zahrnovat i praktické prvky a informace o poznacích v oblasti výzkumu a/nebo o nejlepších postupech z praxe. Programy ISCED 6 tradičně nabízejí univerzity a odpovídající vysoké školy.

ISCED 7: Magisterská nebo odpovídající úroveň

Programy odpovídající magisterské nebo ekvivalentní úrovni bývají určeny k tomu, aby účastníkům poskytly pokročilé teoretické a/nebo profesně zaměřené znalosti, dovednosti a kompetence vedoucí k získání druhého stupně vysokoškolského vzdělání nebo odpovídající kvalifikace. Významnou součástí těchto programů může být i výzkum, nevede však k udělení titulu doktora. Programy na této úrovni jsou zpravidla teoreticky zaměřené, ale mohou zahrnovat i praktické prvky a informace o poznacích v oblasti výzkumu a/nebo o nejlepších postupech z praxe. Tradičně je nabízejí univerzity a další vysoké školy.

ISCED 8: Doktorská nebo odpovídající úroveň

Programy odpovídající doktorské nebo ekvivalentní úrovni jsou primárně určeny k získání vědecké kvalifikace založené na pokročilém výzkumu. Programy na této úrovni ISCED jsou zaměřeny na studium na pokročilé úrovni a na originální výzkum a obvykle jsou nabízeny pouze výzkumně orientovanými vysokými školami, tj. univerzitami. Doktorské programy existují jak v akademické, tak v profesní oblasti.

PODĚKOVÁNÍ

Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA)

Platformy, studie a analýzy

Avenue du Bourget 1 (J-70 – Unit A6)
B-1049 Brussels
(<http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>)

Odpovědný redaktor

Peter Birch

Autoři

Anna Horváth (koordinace), David Crosier,
Akvilè Motiejūnaitė-Schulmeister a Emmanuel Sigalas

Grafická úprava

Patrice Brel

Obálka

Úřad pro publikace Evropské unie

Technická koordinace

Gisèle De Lel

Překlad do češtiny

Helena Pavlíková

Redakce českého překladu

Jana Halamová

Kontakty

European Education and Culture Executive Agency
Platforms, Studies and Analysis unit
Avenue du Bourget 1 (J-70 – Unit A6)
BE-1049 Brussels
Tel. +32 22995058
Fax +32 22921971

Email: eacea-eurydice@ec.europa.eu

Website: <http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

České oddělení Eurydice
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1

E-mail: eurydice@dzs.cz

Website: dzs.cz/program/eurydice

Srovnání ukazatelů studijní mobility: Podkladová studie o vysokoškolském vzdělávání – 2022/2023

Zkušenost s mezinárodní mobilitou v průběhu vzdělávání a odborné přípravy je velkým impulsem v životě mnoha mladých lidí. Navzdory přidané hodnotě, kterou studijní mobilita přináší, i rostoucímu množství dostupných příležitostí se na cestě k volnému pohybu studentů, výzkumných pracovníků a stážistů stále nachází řada překážek. Účelem srovnání ukazatelů studijní mobility je sledovat pokrok, jehož evropské země dosáhly v podpoře a při odstraňování překážek mobility ve vzdělávání.

Srovnání ukazatelů studijní mobility ve vysokoškolském vzdělávání (k dispozici online na adrese <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/mobility-scoreboard>) bylo poprvé zveřejněno v roce 2016. Zahrnuje šest souhrnných ukazatelů týkajících se informací a poradenství, jazykové přípravy, přenositelnosti grantů a půjček, podpory znevýhodněných studentů, uznávání výsledků učení a automatického uznávání kvalifikací. Toto třetí vydání poskytuje aktualizované informace o šesti zmíněných ukazatelích, které mapují změny v politickém prostředí pro mezinárodní mobilitu vysokoškolských studentů.

Informace poskytla národní oddělení Eurydice. Do studie je zahrnuto 27 členských států EU a dále Albánie, Bosna a Hercegovina, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko, Černá Hora, Severní Makedonie, Norsko, Srbsko a Turecko.

Úkolem sítě Eurydice je poznávat a objasňovat organizaci a fungování různých evropských vzdělávacích systémů. Tato síť popisuje národní vzdělávací systémy a zpracovává tematické srovnávací studie i další ukazatele a statistiky. Všechny publikace Eurydice jsou zdarma dostupné na internetových stránkách nebo na vyžádání v tištěné podobě. Cílem Eurydice je prostřednictvím své práce zlepšovat porozumění, spolupráci, důvěru a mobilitu na evropské i mezinárodní úrovni. Síť Eurydice se skládá z národních oddělení sídlících v jednotlivých evropských zemích. Její aktivity koordinuje Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA).

Více informací o Eurydice lze nalézt na adrese: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/>.

